

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАСТОСУВАННЯ АУТСОРСИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Розглянуто поняття "аутсорсинг" з точки зору різних вчених, а також запропоноване власне визначення автора. Досліджено види та форми даної категорії. Розглянуто недоліки та переваги застосування аутсорсингу вітчизняними підприємствами. Наведено рекомендації щодо усунення виявлених недоліків.

Аннотация. Рассмотрено понятие "аутсорсинг" с точки зрения различных ученых, а также предложено собственное определение автора. Исследованы виды и формы данной категории. Рассмотрены недостатки и преимущества применения аутсорсинга отечественными предприятиями. Представлены рекомендации по устранению выявленных недостатков.

Annotation. The article deals with the concept of "outsourcing" from the point of view of different scholars and the author gives own definition. The types and forms of this category have been studied. Disadvantages as well as benefits of outsourcing of domestic enterprises have been discussed. The recommendations to address the identified deficiencies have been given.

Ключові слова: аутсорсинг, бізнес-процеси, делегування, ІТ-аутсорсинг, виробничий аутсорсинг.

В умовах динамічного розвитку зовнішнього середовища і технологій підприємства мають постійно пристосовуватися до даних змін. Тому вони повинні застосовувати можливі варіанти підвищення ефективності діяльності. Одним із таких способів, який широко використовується зарубіжними країнами, є аутсорсинг. На даному етапі вітчизняні підприємства починають застосовувати даний вид послуг, проте при цьому виникає ряд проблем. Тому слід детальніше розглянути аутсорсинг та його значення для діяльності організації.

Оскільки дане поняття нещодавно з'явилося в діяльності вітчизняних підприємств, воно вивчене недостатньо. Проте частково дане питання розглянуто в працях: Бравара Жана-Луї [1], Висоцького В. В. [2], Загороднього А. Г. [3].

Метою дослідження є вивчення переваг та недоліків аутсорсингу для вітчизняних підприємств. Об'єктом дослідження є організація процесів на підприємстві. Предметом дослідження є аутсорсинг.

На сучасному етапі все більше підприємств у світі використовують аутсорсинг у своїй діяльності. У нашій країні такий вид послуг лише розвивається, тому слід розглянути його детальніше.

Аутсорсинг (від англ. outsourcing (outer-source-using) – використання зовнішнього джерела / ресурсу) – це передача організацією на підставі договору певних бізнес-процесів або виробничих функцій на обслуговування іншій компанії, що спеціалізується у відповідній галузі [1].

Висоцький В. В. розглядає дане поняття з іншого боку, а саме як технологію менеджменту безпеки підприємства, роблячи при цьому наголос на так званому управлінському підході до визначення сутності та змісту аутсорсингу [2].

Про аутсорсинг як інструмент управління діяльністю суб'єкта господарювання говорить у своєму дослідженні й А. Г. Загородній, зосереджуючи увагу, зокрема, на впливі аутсорсингу на величину витрат економічного агента [3].

Отже, проаналізувавши думки різних вчених, можна сказати, що аутсорсинг – це делегування одним підприємством певних бізнес-процесів або функцій іншому, яке спеціалізується на їх виконанні, для забезпечення ефективного розвитку і функціонування.

На відміну від послуг сервісу і підтримки, що мають разовий, епізодичний, випадковий характер і обмежені початком та кінцем, на аутсорсинг передаються зазвичай функції з професійної підтримки безперервної працездатності окремих систем та інфраструктури на основі контракту. Наявність бізнес-процесу є відмінною рисою аутсорсингу від різних інших форм надання послуг [1].

Піонерами розвитку аутсорсингу вважають автомобільні компанії, що першими почали делегувати свої виробничі функції, функції постачання та управління стороннім спеціалізованим компаніям. Менеджер General Motors Альфред Слоун за допомогою стратегії спеціалізації й оптимізації виробництва як у межах компанії, так і за її межами, тобто за рахунок аутсорсингу, зумів за шість років вивести підприємство із кризи і стати лідером з випуску автомобілів у США, зайнявши 43,5 % ринку та витіснивши компанію Форда. У 40-ві роки ХХ ст. методологію Альфреда Слоуна почали використовувати компанії Ford і Chrysler. Таким чином, ці три компанії в 1960-ті роки охопили 95 % автомобільного ринку США з виробництва легкових і 90 % – з виробництва вантажних автомобілів [4, с. 8–10].

Для кращого розуміння сутності аутсорсингу можна розглянути його форми та види, що зображені на рисунку.

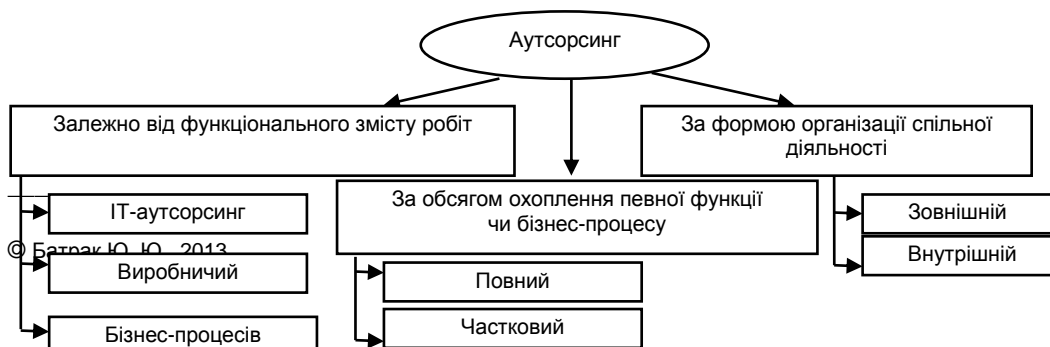

Рис. Форми та види аутсорсингу

ІТ-аутсорсинг передбачає делегування зовнішній спеціалізованій компанії вирішення питань, пов'язаних із розробкою, впровадженням і супроводом інформаційних систем як у цілому на рівні інфраструктури підприємства (супровід устаткування або ПЗ), так і обсягів робіт, пов'язаних з розвитком і / або підтримкою функціонування окремих ділянок системи (програмування, хостинг, тестування і т. д.).

Виробничий аутсорсинг – передача сторонній організації частково або повністю виробництва продукції або її компонентів.

Аутсорсинг бізнес-процесів – використання зовнішніх ресурсів, знань і досвіду, налагодженої інфраструктури постачальника послуг (аутсорсера) для організації та забезпечення власних специфічних функцій і досягнення бізнес-завдань компанії. У більшості випадків ВРО передбачає передачу стандартизованих поточних процесів компанії [5].

Повний аутсорсинг передбачає скорочення рівня управління, спрощення внутрішніх процесів планування, розукрупнення та декапіталізацію компанії, скорочення витрат, у тому числі управлінських.

Частковий, або вибірковий, аутсорсинг передбачає передачу аутсорсеру конкретних функцій чи частин бізнес-процесів організації, проте ряд взаємопов'язаних функцій виконуються організацією самостійно [6].

Внутрішній аутсорсинг найчастіше передбачає перерозподіл окремих функцій чи бізнес-процесів усередині організації та ставить за мету зберегти контроль над процесами виконання та якістю.

Зовнішній аутсорсинг виражається в передачі окремих функцій чи бізнес-процесів зовнішнім аутсорсер-партнерам. Завдяки цьому досягається зниження собівартості [7].

Вдалий досвід закордонних країн спонукає до використання в діяльності підприємства такого виду послуг. Проте існують певні недоліки в застосуванні аутсорсингу, до яких відносять:

1) загрозу невиконання конфіденційності. Аутсорсингова фірма гарантує, що витік інформації про замовника неможливий, але виконання цього пункту не може гарантуватися стовідсотково. В аутсорсинговій фірмі діє положення про комерційну таємницю клієнта, порушення якої завдає збитків, перш за все, безпосередньо самій аутсорсинговій компанії. Передача інформації про діяльність клієнта виконується тільки згідно з чинним законодавством;

2) вартість аутсорсингу досить часто може бути вищою за вартість ведення обліку внутрішніми працівниками;

3) загрозу банкрутства аутсорсингової компанії. Як будь-яка фірма, аутсорсингова фірма потенційно може збанкрутувати, що породжує додаткові проблеми з пошуку іншої аутсорсингової фірми і передачу їй всіх справ;

4) ризики отримання від аутсорсера продуктів неналежної якості, подальшого підвищення ціни на аутсорсингові послуги, передавання на аутсорсинг функцій, які мають для підприємства стратегічне значення, та небезпеку втрати контролю над певними видами діяльності підприємства і зумовленими ними витратами;

5) лише разовий фінансовий ефект від аутсорсингу у випадку, коли між діловими партнерами не налагоджено належної співпраці і не сформовано системи стимулів, спрямованих на підвищення ефективності виконання функцій і бізнес-процесів.

Однак аутсорсинг має і ряд переваг: забезпечує зростання рентабельності бізнесу, дозволяє залучити досвід інших фірм, гарантує надійність [8].

У результаті аналізу даного питання, на думку автора, необхідно забезпечити нормативну базу для цього виду послуг, для того щоб забезпечити конфіденційність та належну якість.

Перед прийняттям рішення щодо використання аутсорсингу в діяльності підприємства необхідно доручити планово-економічному відділу або економісту підрахувати ефективність від таких дій.

Також в організації необхідно призначити особу, яка буде здійснювати контроль за процесом виконання доручених бізнес-процесів або функцій і звітувати перед керівництвом.

Отже, аутсорсинг – це відносно новий напрям у діяльності вітчизняних підприємств, тому він потребує детального вивчення та рекомендацій щодо застосування. За умови врахування недоліків, які були розглянуті, та рекомендацій щодо їх усунення організація зможе доручити виконання певних функцій або бізнес-процесів аутсорсеру й отримати вигоди. Напрямами подальших досліджень у даній темі можуть бути особливості застосування аутсорсингу для підприємств різних галузей.

Наук. керівн. Писарчук О. В.

Література: 1. Бравар Жан-Луї. Ефективний аутсорсинг: розуміння, планування та використання успішних аутсорсингових відносин / Бравар Жан Луї, Морган Роберт; [пер. з англ.]. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 288 с. 2. Висоцький В. В. Аутсорсинг як технологія менеджменту інформаційної безпеки підприємства / В. В. Висоцький // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – Т. 3. – № 2. – С. 62–64. 3. Загородній А. Г. Аутсорсинг та його вплив на витрати підприємства / А. Г. Загородній // Фінанси України. – 2009. – № 9. – С. 87–97. 4. Аникин Б. А. Аутсорсинг: создание высокоэффективных и конкурентоспособных организаций / Б. А. Аникин – М.: ИНФРА-М, 2003. – 192 с. 5. Лученко В. Виробничий аутсорсинг [Електронний ресурс] / В. Лученко. – Режим доступу: <http://luchenko.com>. 6. Аникин Б. А. Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента – учебн. пособ. для студ. вузов / Б. А. Аникин, И. Р. Рудая; Государственный ун-т управления. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 287 с. 7. Осадчук О. В. Аутсорсинг як технологія підвищення ефективності діяльності сучасних організацій [Електронний ресурс] / О. В. Осадчук, М. А. Йохна. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>. 8. Чабан Л. В. Вплив аутсорсингу на витрати підприємства [Електронний ресурс] / Л. В. Чабан. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.

